

Szerkesztőség iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1899.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVIII. évfolyam, 202. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 :
Negyedévre ——— 3 :
Egy órára ——— 1 :
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap esti 8 óráig.

Hétfő, szeptember 4.

A szegedi kiállítás.

Nagybecskerek, szeptember 4.

(B. L.) Husz éve mult annak, hogy az Alföld metropolisát eltemette az árvíz. S ma két évtized múlva egy lélekemelő ünneppel vonja magára ismét az egész ország figyelmét a hamvaiból feltámadt Szeged, bizonyítván amellet, hogy nemcsak szebb és nagyobb lett mint valaha volt, de hogy szorgalommal és kitartással, a magyar kormány atyai gondoskodása mellett, sikerült egy oly művet létrehozni, mely megérdemli, hogy megtekintse minden magyar ember, akit érdekel a magyar föld himes bársonya.

S kit ne érdekelne Magyarországon? Akármennyire hangoztatjuk azt a magyar ipart, amely voltaképen nincs, akárhogy dicsérjük a magyar iparterméket (miközben kizárólag angol posztóból csináltunk rubát), mégis csak be kell vallanunk, hogy legalább ma még földmivelő állam vagyunk, melyben a buza, árpa és rozs jobban érdekli a népek millióit, mint az egész világ ipari konjunkturája.

Ezért helyes dolog Magyarországon minél sürűbben rendezni gazdasági kiállításokat, hogy impulzust adjunk a népnek haladásra, tökéletesedésre. Mert mi tagadás benne, kissé hátramaradtunk ezen a téren s ha eltekintünk egyes gazdasági egyesületek modern kiállításaitól, ugy el kell mondanunk, hogy az, ami meglepő, fényes haladás, azzal a szegedi kiállításon is nem a földmivesnép széles rétegei dicsőkedhetnek, hanem az uradalmak, ahol egyaránt megvannak a haladásnak szellemi és anyagi előfeltételei.

Kiváló örömtünkre szolgál konstatálhatni, hogy abból a nagy iparkodásra valló munkából, melyet a mai naptól fogva a szegedi Erzsébet-parkban bemutatnak, Torontálmegye gazdái derekasan kivették a maguk részét. Ami fényesen tanuskodik amellet, hogy a torontáli gazdaságok nemcsak itt a vármegyében számottevők, de az egész országban, különösen az állattenyésztésben és földmivelési terményekben az elsők között foglalnak helyet.

És még egyet. Ezt az országos kiállítást a vidéken rendezték. Megint egy kis decentralizáció, mely hivatva van bizonyítani, hogy különösen szakkiállításokat épügy lehet a vidéki városban rendezni, mint a mindent elnyelő fővárosban, sőt talán még jobban, mert a szakemberek véleménye szerint a tegnapi megnyitott kiállítás egyes részei (például baromfi, tehének, szőlőművelés, szakoktatás) tetemesen felülmulják a budapesti országos kiállítást.

Örömmel üdvözljük a legmagyarabb királyi herceg által tegnapi megnyitott országos mezőgazdasági kiállítás fényes sikerét, remélve, hogy a munkának ez ünnepe termékenyítő hatással lesz mindazokra, kik édes magyar hazánk áldott földjét mivelik.

Az ünnep előestéjén.

(A Torontál kiküldött tudósítójától.)

— szeptember 3.

Sohasem érdemelte meg Szeged városa annyira az öt mindenkor megillető címet: „az Alföld metropolisa.” Csakugyan összegyűlt az egész Alföld közönsége, hogy szemtanuja legyen az I. mezőgazdasági országos kiállítás megnyitásának. Micsoda forgalom mindenfelé! A kiállítás területén vagy 50 ujságíró járja be a pavilonokat, hogy még ma hirt adhassanak lapjaiknak az Erzsébet-park csudájáról. A kulturpalotában nagy ünnepélyességgel megnyitják azalatt a képképzőművészeti kiállítást. Vernissage a vidéken! Tehát mégis történnek csodák.

Az utcákon pedig alig lehet járni. Mintha az egész város ünnepelne. A kocsitakon a fiaker versenyt fut a délvidéki mánások pompás fogatával, az Eiffel remek hidjánál, a kulturpalota körül, az egyes tereken ezernyi nép nyüzsgő, mely kíváncsian nézi az egyre érkező vendégeket.

A püspök Szegeden.

Nagy ünnepélyességgel fogadták a csanádi egyházmegye népszerű püspökét, Dessewffy Sándort, ki az arad-csanádi vasutal érkezett meg. László Gyula h. polgármester a város, Bujanovics Sándor országgy. képviselő pedig az igazgatóság, Jászai esperes pedig a papság nevében üdvözlek a püspököt, a kinek társaságában voltak: dr. Kun László kanonok, dr. Szentklárai Jenő kanonok, a kiváló történetíró, Wittenberger Antal püspöki titkár, Dessewffy Gyula nyugalmazott plébános, Uitz Péter jószágigazgató, Berényi tisztartó.

Délben a püspök tiszteletére ebéd volt Varga Ferenc apátnál, melyen számos előkelőség vett részt.

Darányi miniszter fogadtatása.

Délben érkezett meg Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter. Fogadtatására megjelent a pályaudvaron a városi hatóság élén Kállay Albert főispán, Pálffy Ferenc polgármester, László Gyula h. polgármester, Bokor Pál és Gaál Endre tanácsnokok, az országos mezőgazdasági kiállítás igazgatósága részéről Bujanovics Sándor alelnök, Fodor Géza igazgató, Lichtenberg Mór igazg. tag., Rubinek Gyula titkár, a kiállítási csoportbiztosok, Kiss Ferenc erdészeti felügyelő és még számos állami és városi hivatal küldöttségei.

Pálffy Ferenc üdvözlő beszéde után, melyre a miniszter szívélyesen felelt, hosszú kocsisor kísérete szállójába, a Tiszába, melynek kistermében a küldöttségeket fogadta.

József főherceg Szegeden.

Harminc ezerre becsülik annak a tömegnek a számát, mely már 5 óra tájban elfoglalta azokat az utcákat, melyeken keresztül kellett jönnie a főherceg kocsijának.

A pályaudvaron is csak nagynehezen lehetett helyet kapni.

Ott voltak a fogadásnál Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, nemeskéri Kiss Pál államtitkár, Kállay Albert főispán, Dessewffy Sándor püspök, Pacor Vilmos altábornagy, Kubass Mihály alezredes, a II. csendőrkörlet parancs-

noka, Csathó Ferenc táblai elnök, Draveczky Adorján táblai tanácselnök, Hodossy Lajos törvényszéki elnök, dr. Lázár György országgy. képviselő, báró Gerliczy Félix, Szapáry Pál és Géza grófok, Rónay Jenő Torontálmegyei főispánja, dr. Dellimanics Lajos Torontálmegyei alispánja, Miklós Ödön, Babics József, Blaskovics Ferenc országgy. képviselők, Malcomes Jeromos báró, gróf Bethlen Miklós Hunyadmegyei főispánja, Forster Géza és Bujánovich Sándor kiállítási igazgató, Lichtenberg Mór igazgatósági tag, dr. Perisics Zoltán nagybecskereki h. polgármester, Rubinek Gyula, az O. M. G. E. titkár s még számos főrend, képviselő és arisztokrata

Szeged város törvényhatóságát impozáns, száz tagu, többnyire díszmagyarba öltözött küldöttség képviselte az ősz Pálffy Ferenc polgármester vezetése alatt.

Hat órakor robogott be a főherceget hozó vonat. Harsány és hosszantartó éljenzés zúgott föl, mikor a közönség József főherceg szikár, katonás alakját a szalonkocsi ablakán megpillantotta. A főherceg katonás üdvözléssel fogadta a személye iránt nyilvánuló rokonszenv megnyilatkozását.

Mikor az éljenzés lecsillapult, József főherceg tábornagyai egyenruhában kilépett a peronra s fogadta Pacor Vilmos altábornagy és a többi katonai méltóságok jelentését, mire Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter üdvözölte a főherceget röviden. Majd Kállay Albert főispán a város közönsége nevében mondott beszédet, mire általános figyelem között válaszolt József királyi herceg. Rokonszenves csengő hangja, szívből jövő beszéde mély benyomást tett a jelenvoltakra. Beszéde szószerint a következő:

Husz esztendővel ezelőtt még e helyen könyvelt szemekkel tekinték e városra, mely akkor rombadólt az elemek által. Hála az Istennek, azóta felvirult e város és ma 20 esztendő után örömtelt szívvel térek ide vissza, mert, amint azt a méltóságos főispán ur említette, oly mozgalom hozott ide, mely üdvös lesz egész hazánkra nézve.

Örvendek annak, hogy Szeged városa kezdeményezte ezt, mely a hazára és minden polgárára áldást hoz.

Üdvözlöm Szeged városát! Tudják önök, hogy én szívvvel lélekkel ragaszkodom önökhöz!

Kívánom, hogy Isten áldása kíséren benneteket, e várost és polgárait!

Az éljenzés lecsillapultával a főherceg rövid cerclet tartott.

Ezután a közönség tiszteletteljes üdvözlése mellett haladt le a miniszter és a főispán, valamint a katonai méltóságok oldalán az utcára, ahol óriási néptömeg állt sorfalat. A főherceg katonás üdvözléssel fogadta az éljenzéseket és Darányi miniszterrel helyet foglalt a város négyes fogatán.

Szeged népének meleg üdvözléte közt rohogott végig a főherceggel a négyes fogat a Boldogasszony-sugaruton. A főhercegi díszfogatot beláthatatlan sorban kétszáz fogat és berkocsi követte. Feltűnt ezek közt a Gerliczy báró gyönyörű ötös fogata, a Rónay-család fogatai, a mezőhegyesi fogatok.

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyárainból

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító.)

A hivatalos melléklet 181. számával.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s hához szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

(29/V—12.8)

Hét óra tájban ért a menet a Tisza-szállóhoz. József főherceg azonnal elfoglalta az első emelet sarokerkélyes, egyszerűen butorozott két szobáját, melyeknek egyike az izlésesen, minden cifraság nélkül berendezett szalon, a másik pedig a hálószoba. Az erkélyről gyönyörű kilátás nyílik a Széchenyi-tér ligeteire és palotáira.

A megnyitás napja.

Programm szerint 10 órára volt kitzúve a kiállítás megnyitása, de már 9 óra tájban a bejáratnál alig fért el a sok kocsis, mely az érkezőket hozta. Az egész országból érkezett notabilitások többnyire festői magyar diszruhában jelentek meg. A különböző küldöttségek és notabilitások a József főherceg részére fentartott sátor körül állottak fel. Ott voltak Darányi földmívelésügyi miniszter, Gromon államtitkár, Dessewffy Sándor püspök, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, Pest, Csanád, Temes, Csongrád, Bács varmegyék küldöttei, számos főrend és képviselő s a szegedi közélet színe-java.

Torontál vármegye küldöttsége a következő urakból állott: Rónay Jenő főispán, Karácsonyi Jenő gróf, v. b. t. t., Csekonicz Pál gróf, Szapáry Pál gróf, Gerliczy Ferenc báró, dr. Dellimanics Lajos alispán, Babits József, Rohonczy Gedeon, Demkő Pál országgy. képviselő, Rónay Ernő, a torontálmezei gazdasági egyesület alelnöke, Rónay László, Rónay Aladár, Kayser Lajos plébános, Urbán Péter, Jenovay Zoltán, Gyertyánffy Andor, Balás Iván. Nagybecskerek városát dr. Perisics Zoltán v. főjegyző, Nagykikindát pedig dr. Bogdán Zsivkó polgármester és Dúsz Sándor v. ügyész képviselték.

Pont tíz órakor kúrtszó jelezte, hogy József főherceg megérkezett. A katonazene rázendítette a Gott erhaltet s a főherceg az éljenző sokaság sorain végigmenve felment diszes sátorába.

Elsőnek Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter üdvözölte a főherceget, majd Pálffy Ferenc polgármester s végül Bujanovics mondtak üdvözlő beszédeket.

Mély csend váltotta fel a szünni nem akaró éljenzést, mikor József főherceg a következő szavakkal nyitotta meg a kiállítást:

Hazánknak e tőzgyökeres magyar helyén örömmel fogadom azt az ígéretet, hogy e földet, melyet vitéz őseink fegyverrel meghódítottak, mi munkával és kitartással iparkodunk művelni és virágzóvá tenni. A kiállítást ezennel megnyitom.

Hatalmas, percekig tartó éljenzés reszket-

tette meg a levegőt, a katonazene a Szózatot játszotta, mire a főherceg megkezdte a körutját, nagy érdeklődéssel tekintvén meg a kiállítás minden egyes pavillonját.

Ebéd a főhercegnél.

Déli 1 órakor József főherceg ebédet adott, melyen a következő urak vettek részt: Zsivánovics Zsiván szerb miniszter, Darányi Ignác földmívelési miniszter, Dessewffy Sándor püspök, Perczel Dezső a képviselőház elnöke, Karácsonyi Jenő gróf v. b. t. t., Gromon Dezső államtitkár, Rónay Jenő, Molnár Viktor, Kállay és Vadnay főispánok, Pallavicini Sándor örgróf, Zselensky Róbert gróf, dr. Delimanics alispán, Tormay min. tanácsos, Gerliczy Ferenc báró, D'Orsay Olivér gróf, ezredes, Pirkner miniszteri osztályta nácsos, Bolla és Pacor altábornagok, Dempf őrnagy Vécsey báró, százados, szolgálattevő kamarás, Wittenberg püspöki titkár, Szeged város törvényhatóságainak képviselői és többen.

Térszűke miatt a kiállítás leírásába ma nem bocsátkozhatunk. Holnap számunkban azonban megkezdjük az egész kiállítás ismertetését csoportok szerint.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 28. Városi közgyűlés.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 8 óráig nyitva van; hölgyek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 7 óráig este urak részére is. Naponta zuhany-fürdő.

— **Személyi hírek.** Rónay Jenő főispán és dr. Dellimanics alispán ma Szegedről, hol a kiállítás megnyitását résztvettek, visszaérkeztek Nagybecskerekre.

— **A jegyzői iskola megnyitása.** Tegnap, vasárnap d. e. 11 órakor nyílt meg a jegyzői szaktanfolyam XI. évfolyama. A megnyitás a polgári és felső kereskedelmi iskola disztermében nagy érdeklődő közönség jelenlétében történt. A megnyitó beszédet Hegedűs János, anyakönyvi felügyelő, tanfolyami ügyvezető igazgató tartotta. Utána dr. Nónay Pál járási orvos, tanfolyami előadó tartotta meg székfoglalóját, értekezvén szakszerű, érdekes előadásában „a veszettség”-ről. Majd Szilágyi Albert m. tb. főjegyző, tanfolyami előadó olvasta fel aktualis értekezését e címmel: „Néhány szó a közigazgatás reformjáról”. Az értekezésben számos oly eszmét hallottunk, melyek igen praktikus értékűek. Mindkét felolvasást tet-zéssel fogadta a hallgatóság. Ezután Kende Ferenc p. ü. titkár, tanfolyami előadó ismertette a tanfolyam fegyelmi szabályait. A szép ünnepély Hegedűs János záróbeszédével ért véget. Az előadások ma megkezdődtek.

nemességét jobban megérezzük. A nagy talentumu művész ez érdekes alkotása kétségkívül a kiállítás clou-ja.

Nagyon érdekes Kézdi Kovács László teli álom című holdvilágos, havas erdőszellete, sejtelmesen lebegő fényforrással és ennek finoman megfigyelt, poétikusan felfogott reflexeival, csak az előrészt sima havas földjén hat listnek a hó. Nagy meglepetés Györök Leonak Esthangulata, mely a többi olajnyomat munkái közt színes folttal és biztos rajzával erősen kimagaslik. Baditz Ottó érdekes tanulmányfejeit, közöttük a művész erős színérzékét ismét fényesen igazoló széles ecsetkezeléssel odavetett Kis özvegyét a „Nemzeti Szalon” tárlatról ösmerjük ugyan, de itt is kitűnően hatnak. Glatz Oszkártól, a nagybányaiak ösmert levegőhajszájából kinöve, igen sikerült két tájképrészletet találunk, melyeknek színhatása üde és közvetlensége megkapó. Markó Ernő, Pörge Gegely és Rubovics Márk apró festményei kedves szabadiszek, finoman odavetett tájrészletek vagy genre-képek, három művész fejlődő technikai készségének érdekes bizonyítékai.

Szilksay-tól merev grisettjén és elrajzolt Tavasz regéjén kívül két bretagnei tengeriképet látunk, melynek finom színfoltjai a művész technikai kísérletezéseinek érdekes tanúságai. Mednyánszky két vázlata poetikusan hatásosak.

A szegedi festők között Nyilasy Sándor képei érdekesek; a tehetséges fiatal festőt a természet megfigyelésével és a kitejézési formákkal való küzdelemben mutatják be; ez a küzdelem elragadja őt a kék gatyának megfestéseig (Aratók), csupa reflexfény keresésből, levegőtávtal hajszából, de nem egyszer sikerül neki a teljes összhangra jutás is (Alföldi táj). A másik szegedi talentum Tóth-Molnár Ferenc,

— **Tallián Andorné meghalt.** Torontál vármegye egyik legelőkelőbb, közbecsülésben álló birtokos családját, a Tallián családot fájdalmas, pótolhatlan veszteség érte: rövid szenvedés után e hó 1-én halt meg vizeki Tallián Andorné, született Schulpe Vilma. A sors a szívnek és szellemnek ritka tulajdonaival ruházta fel Tallián-nét s váratlan elhunyt, mely rövid szenvedés után következett be, mindenütt őszinte részvétet fog kelteni, ahol a nemesszívü uri hölgy jeles tulajdonságait ismerték. Az elhunytban Tallián Béla, a képviselőház alelnöke, Torontál vármegye volt alispánja, valamint Tallián Emil, a törökkanizsai járás jeles főszolgabírája édes anyjukat gyászolják. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Vizeki Tallián Béla a képviselőház alelnöke, nyug. főispán, a Szent István-rend és koronás aranykereszt stb. tulajdonosa és neje Varadiai Baich Mária, ugy gyermekeik Andor, Lala, Tibor, Jenő; Vizeki Tallián Jenő, Vizeki Tallián Vilmos cs. és kir. tartalékos huszárkapitány, a hadi ékítéssel ellátott érdemkereszt tulajdonosa stb. és neje báró Trauttenberg Betti; Vizeki Tallián Emil Torontál vármegye főbírája, Vizeki Tallián Andor m. kir. honvédszázad-kapitány, a m. kir. honvédelmi miniszter segédtitkárja és neje magyar-rossi Zalay Janka, gyermekeik István, Andor, Lili, valamint testvérei s az összes rokonság nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a legjobb anya, nagyanya, anyós és testvér özv. Vizeki Tallián Andorné, szül. Schulpe Vilma, f. é. szeptember hó 1-én, reggel 8 órakor, a halotti szentségek ajtatos felvétele után, nemes életének 74-ik évében rövid szenvedés után az Urban elhunyt. A boldogult hült teteme f. hó 3-án, délután 2 órakor fog Török-Kanizsán a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni, az engesztelő szent misék pedig Pozsonyban és Török-Kanizsán mutatattak be az egek Urának. Kelt Pozsonyban, 1899. évi szeptember hó 1-én. Aldás és örök béke lengje körül a drága halott hamvait!

— **Brájjer Gyula bucsuzása kartársaitól.** Lélek-emelő, szívélyes óvációnak volt színhelye a közs. tantestület ma reggel tartott ülése. Nem a rideg, hivatalos kötelességteljesítés, hanem a szeretet és azon tisztelet, melyre 38 éves küzdeletes, de sikeres pálya készítet, hívta össze a községi tanítókat a mai értekezletre. Elbucszott a tantestület ez alkalommal szeretett tagjától, Brájjer Gyulától, ki hosszú működése alatt, mint a hivatását hiven betöltő tanító mintaképe, nemcsak magának, hanem intézetének és az egész tanító-

A „TORONTÁL” tárcája.

A szegedi tárlatról.

Irtá: Lázár Béla dr.

A szegedi képzőművészeti egyesület az országos mezőgazdasági kiállítás alkalmából, a kulturpalota termeiben művészi kiállítást rendezett. Segítségére volt ebben a „Nemzeti Szalon”, bár jury-ját ő maga küldötte ki, s a szegedi művészeket a saját izlése szerint bírálta meg. A „Nemzeti Szalon” a vidéki egyesületeknek a bírálathoz való belevonása által, mintegy a saját lábára akarja állítani főkegyesületeit, hogy később teljesen függetlenül rendezhessék kiállításait.

Nem lehet tagadni, hogy e kiállítás rendezése rendkívül sok nehézséggel járt. Nyáron kellett a műtárgyakat összegyűjteni és megbírálni, nyáron, mikor a festők a világ minden részében szétszórva lesik-kutatják a természet rejtett titkait, művészetüknek élve s így az anyagiakkal és tárlatokkal, képeknek meghatározott időre való beküldésével édeskeveset törődnek.

Mindenki természetesen találhatja tehát, ha a tárlat sok becses munka mellett jelentéktelenségeket is tartalmaz; ezt a kezdet nehézségeinek tulajdonítva, bizony el kell fogadnunk s csak az lehet feladatunk, hogy biztos tekintettel megkülönböztessük a konkolyt a buzától.

Mindjárt az első kép Csók István Magdolnája, a nagybányaiak külön kiállításáról ismeretes, de a művész a világitási effektus erősebb megokolása kedvéért átdolgozta, föltétlenül a mű előnyére. A térdepelő, vezeklő nőnek erős színhatásban feltűnő aktját, a világitás valószínűbbé tevésével jobban megértjük és a pose

inkább a dekoratív irányban kiváló (a katalógus ügyes címlapja is töle való), bár van egy két tájképe, mely jó iskolázást és a természet-szeretet sugallta finom megfigyelést árul el (175. és 183. szám).

Ami a tárlat többi részét illeti, erősebb kritikát nem igen állanak ki, bár csinos apróságokat találunk még néhányat, főképp a következőket: Bachmann Károly: Délutáni hangulat, Cséki Rezső: Mályvák, Koncz Ida: Ibolyák, Baruth Andor: Tanulmányfej, Katona Sándor: Tél, Zilzer Antal: Téli táj; Kende István: Szélesend, Reinfuss Ede: Tűzvonal balra, előre! Szegfy Erzi: Szünet. A Horthyak, Polgáryak és Egerváryak genrejeiről pedig ne is beszéljünk.

Végre meg kell még emlékeznünk Poór Sándor szegedi üvegfestőnek Krisztus menyemenetelét ábrázoló üvegfestményéről, melynek durva a színhatása, de jó, biztos a rajza.

A termet Lengyel és Seifmann szegedi butorgyárosok modern butorai dekorálják. Ujhgyi lakatos névjegytartója finom vasmunka.

A rendezőség a városi képtár tulajdonát alkotó ösmert régibb vásárlásokat is besorozta a tárlatba, nagyon helyesen, mert így a közönség újból és újból láthatja és összehasonlítás útján nevelheti rajtuk izlését.

Szeged városának finom művészete, melylyel a művészet nagy feladatait megértve, nemcsak az első lelkesedés szakmatárgyával, hanem állandóan és szeretettel ápolja és fejleszti körében a művészet iránti érdeklődést, mindnyájunk bámulatát felkelti. Ezzel a lelkesedéssel közelebb juthatunk a nagy célhoz, hogy az országot nemcsak gazdaggá, hanem szellemesüléssel előkelővé is tessék. És ebben Szegednek hervadhatatlanok az érdemei.

ságnak dicsőséget szerzett és a kartársak szeretetét teljes mértékben kiérdemelte. Ennek kifejezést is adott Baaden Károly igazgató, midőn szép szavakban mondott búcsút a derék kollegának. Az ünnepelt meghatva köszönte meg kartársai szeretetét és felkérte őket, hogy azt továbbra is tartsák meg számára. A községi tantestület még a délelőtti folyamán megjelent az ünnepelt lakásán és díszes ajándékot nyújtott át neki örök emlékül.

— **Írók és hírlapírók Szegeden.** A kiállítás megnyitását megelőző napon nagy számban gyűltek össze az ünnepelő Szegeden a fővárosi és vidéki író és hírlapíróvilág képviselői, hogy a szép szegedi kiállítás híret elterjessék az egész országban. Megérkezett Szegedre Pósa Lajos, a kitűnő poéta, aki mindenkor olyan kedves vendége a városnak. Barabás Béla orsz. képviselő, Zilachi Simon, a Bp. Hírlap ujságvállalati igazgatója. A lapok képviselői közül Kézdi Kovács László (Pesti Hírlap), dr. Lipcsey Ádám a „Közösi Közlöny“ szerkesztője, Jancsó Dezső (Hazánk), Bálint Dezső (Bpesti Hírlap), Szeredai Leó (Egyetértés), Farkas Imre (Neues Pester Journal), Lukács Sándor (Pesti Napló), Donath Vilmos (Neues Pester Volksblatt), Mandowsky Rikárd (Magyarország), Barta Ödön (Pester Lloyd), Schaffer László (Magyar Hírlap), Lázár Béla dr. (Nemzet), Hartmann Vilmos (Bpesti Napló), Arányi Jenő (Vasárnapi Ujság), Braun János (Friss Ujság), Bokor József, Freund József (Bp. Tagblatt), Kovács Dénes (Budapest), Eichner S. (Pol. Volksblatt), Hazai Hugó. A vidéki sajtó képviselői közül Szávay Gyula (Győri Hírlap), Barát Armin (Temesvarer Zeitung), Sas Ede (Nagyvárad), Vass Géza (Aradi Közlöny), Benedek Árpád (Arad és Vidéke), dr. Brájer Lajos (Torontál), Lenkei Lajos (Pécsi Napló), Orbán József (Temesvári Közlöny) és még számosan. A város a sajtó képviselői tiszteletére szombaton délben bankettet rendezett, mely után az egyes csoportbiztosok utmutatása mellett behatóan megtekintették az egész kiállítást.

— **Érdekes hangverseny.** Mint értesülünk, a Nagybecskereki Polgári Dalárda Ney Dávid híres operaénekes és több helybeli műkedvelő közreműködésével folyó évi szeptember hó 10-én a városi színházban egy nagyszabású jótékony-célú hangversenyt rendez. A tiszta jövedelemnek fele a szegény iskolás-gyermekek felruházására fordítatik. A rendezőség azon fáradozik, hogy igen érdekes és változatos műsorral lepje meg a közönséget. A műsort legközelebbi számunkban közöljük.

— **Szüretelési ünnepély.** A nagybecskereki könyvnyomdászok szakegylete e hó 30-án a kaszinó helyiségeiben nagyszabású szüretelési ünnepélyt rendez. A rendezőség az előkészületeken már nagyban dolgozik, a meghívók, melyek sok meglepetést hoznak, a legközelebbi napokban ki lesznek küldve.

— **Gyermekek az utcán.** A kikindai „K-k“ a következő épületes dolgokat jelenti Kikinda város tanügyi állapotáról: Városunkban most folynak a beiratások. Siet mindenki gyermekével az iskolába, hogy helyet kapjon. Mert bizony a kötelező népoktatás országában Nagy-Kikinda az a város, hol sietni kell a szülőknek, hogy gyermekeik számára helyet találjanak az iskolában. Furcsa állapot, de így van. Csoda-e hát, ha számtalan szülő ezután meg sem próbálja, hogy helyet szoríttasson az ő gyermekének. Így esik meg azután, hogy 1000 gyermek egyáltalában nem látja évenként az iskola belsejét. Nagyon elszomorító dolog ez. A jelek után ítélve nincs is kilátás, hogy ez a közelben megváltozzék. A tankötelesek beiskolázásával senki sem törődik. A közs. iskolaszék, a melynek ez köteleességét tétetett, nem tesz semmit; egyáltalában az jár iskolába, aki akar. Vajjon meddig fog ez így tartani, — így fejezi be nevezett lap feljajdulásait — meddig nézi ölbe tett kézzel a felettes hatóság ezt a mélyen elszomorító állapotot?

— **Tizenhét betörés.** Ennyit követtek el egy idő óta báró Ambrózy Gyula aranyági birtokán. A csundörégnék most sikerült kilenc alakot letartóztatni, kiknek vezére Illiu Iván. A betörők különösen a búzát dézsmálták. Most a rékási járásbíróóság foglyai.

— **Halálos esés.** Nagyikindáról jelentik: Izgalmas jelenet játszódott le tegnapelőtti délután a főutcán. Kahles József náköfalvai parasztgazda végig hajtott az utcán, midőn lovai valami módon megbokrosodtak és fékevesztetten rohantak tovább, magukkal ragadva a kocsi és benne ülő Kahles-sal. Az űrült rohamban végül felfordult a kocsi és Kahles oly erősen vágódott oda a kövezetre, hogy haldokolva vitték a kórházba, hol nemsokára kiadta lelkét.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskekre, illetve Nagy-Becskekről.
Érvényes 1899. szeptember hó 1-től.

Erkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 6.36, éjjel 10.29
Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.

Zombolya, Alibunár és Verseck felől: reggel 9.15, éjjel 10.29.

Zombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 5.25.

Üsösztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarra:

Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31.

Pancsova felé: reggel 8.30, este 6.20.

Alibunár és Zombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31.

Verseck felé: reggel 6.15, délután 4.31.

Zombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 1.49.

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarról:

Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök audiencián.

Budapest, szept 4 (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király ma fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt, ki ő Feltségének hosszabb előterjesztést tett a politikai helyzetről.

A néppárt gyűlése.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál“ ered. táv.) Sopronból jelentik, hogy a néppárt tegnap Szabad-Barádon gyűlést tartott. A gyűlésen beszédeket mondtak Zichy János gróf, Rakovsky István, Auer István.

Birtokvásárlás.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál“ ered. távirata.) Schwartz Ferenc és bátyja Schwartz Zsigmond nagy birtokot vásároltak meg Sátoralja-Ujhely vidékén, gróf Bombeles Karád nevű 14600 hold kiterjedésű pusztáját 800.000 forintért.

A Dreyfus pör tárgyalása.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rennesből telegrafálják: A zárt ülés 1/2 óráig vette kezdetét Hartmann őrnagy 1/4 óráig beszélt. A nyilvános ülés Cernuschi kihallgatásával kezdődött. Elmondta, hogy egy külföldi diplomatától hallotta, hogy Dreyfus áruló.

Labori tiltakozik Cernuschi megidézése ellen. A védelem eddig nem hivatkozott a külföldre, ezek után Labori indítványt fog tenni, hogy diplomáciai uton szerezzenek információt arról, hogy a lajstrom okmányait ki szolgáltatta ki.

A Dreyfus-pör újabb tanuja.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál“ ered. távirata.) Rennesből telegrafálják: Tavernier kapitányt megidézték, hogy du Paty de Clam vallomását illetőleg felvilágosítást adjon.

Az ítélet.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál“ ered. táv.) Az ítélet péntekre, esetleg szombatra várható.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árak 5 krral olcsóbbak. Kötöttett:

Buza októberre	8.45— 8.46
Buza 1900 áprilisra	8.75— 8.76
Rozs októberre	6.72— 6.73
Zab októberre	5.24— 5.25
Tengeri augusztusra	4.88— 4.89
Tengeri 1900 májusra	5.15— 5.16

Szerkesztői üzenetek.

Előfizető. Eszrevehette, hogy már szept. 2-án az új menetrendet közöltük.

P. J. Ön téved, ha azt hiszi, hogy csak éjjel lehet Ós-Budavárába menni. Elelmes férjek még az ebéd utáni fekete kávéjukat is ott isszák meg.

Nem közölhetők: Doktor és patika. Ervin szerelme. Az utazás művészete.

VASUT-ÜGY.

25097/99. I. szám. Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Szegeden.

Pályázat.

Az alulírott üzletvezetőség bródi magyar tannyelvű elemi iskolájánál betöltendő két tanítói állásra pályázatot hirdet.

Ezekkel az állásokkal évi 480 frt fizetés, 150 frt lakáspénz, esetleg megfelelő természetbeni lakás élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, a kik ezt az állást elnyerni óhajtják, hogy tanítói oklevelükkel, eddigi működésükről szóló bizonyítvánnyal és horvát nyelvismeretüket igazoló hivatalos okirattal ellátott és szabályszerűen bélyegzett folyamodványukat, amennyiben szolgálatban állnak, fellettes hatóságuk útján, különben pedig közvetlen legközelebbi f. évi szeptember hó 10-éig az alulírott üzletvezetőség I. osztályához címezve küldjék be.

Ezen határidőn túl beérkező tolyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

A beérkező folyamodványok alapján a szegedi üzletvezetőség a kinevezést szabad választása szerint fogja eszközölni.

Szeged, 1899. évi augusztus hó 23-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Hirdetések.

1774. szám. II. 1899.

793—3.1

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1899. évi július hó 17-én kelt 3994/1899. számú határozatával a nagy-kikinda - adai tvh. közut 7—9 km. szakaszának kiépítését 10312 frt összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1899 évi szeptember hó 22-ik napjának d. e. II órájára a torontálvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kintöltött nap d. e. 11 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagy-Becskekre, 1899. évi augusztus hó 26.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Faur,

kir. főmérnök.

1511. kig. szám. 1899.

785—3.3

Árverési hirdetmény.

Farkasd község előljárósága közhírré teszi, hogy a „Torontál-Erzsébetlak“ község határa mellett elvonuló, mintegy 500 hold réti területre kiterjedő vadászati jog, 1900. évi január hó 1-től kezdve egymásután 6 évre Farkasd községénél 1899. évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbeadni fog.

Mire versenyezni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy a többi árverési feltételek alóli előljáróságnál megtudhatók.

Farkasd község előljárósága.

Torontálvármegye alispánja.

49397. szám 1899.

795-3.1

Pályázati hirdetés.

A törökkanizsai közkórháznál rendszerezett irnoki állás, melylyel évi 400 frt fizetés és 100 frt lakbér van egybekötve, leköszönés folytán megüresedett, felhivatnak ennél fogva a fenti állásra pályázni kívánók, hogy az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában előírt, képességüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi szeptember hó 15-ig nyújtsák be, mert a későbbben beérkezők figyelembe vételét nem fognak.

Nagybecskereken, 1899. évi szeptember hó 3-án.

Dr. Dellimanics,
alispán.

7574. tkvi szám 1899.

794-1.1

Árverési hirdetés.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a szeged-csongrádi takarékpénztár végrehajtható Paity Ráda karlovai lakos végrehajtást szenvedő elleni 1700 frt iránti végrehajtási ügyében, Schlesinger és Polakovits cég javára 78 frt és 78 frt s jár. erejéig bekebelezett követelések behajtása végett is a területén levő Karlova község határában fekvő 1403. sz. tjkvben A I. 1-4 sor 1465/b., 1968/b., 2101/b. és 2797/b. hrsz. a foglalt ingatlanok 20 kr. váltás-tökével terhelten 443 frt kikiáltási árban 1899. évi szeptember hó 22-ik napján d. e. 11 órakor Karlova községében árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. szám a. Igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elisnervényt át-szolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése után 30 nap, a másodikat 60 nap, az utolsót 90 nap alatt, mindig az árverés napjától számított 5% kamattal együtt a törökbecsei kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbíró tkvi irattárában és Karlova községében megtekinthetők.

Kelt Török-Becsén, a kir. járásbíró-ság telekkönyvi hatóságánál 1899. évi július hó 10-én.

Szabó,
kir. aljársbíró.

1005. bvgrh. szám 1899.

790-1.1

Arverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1899. évi V. 728. számú végzése folytán Stassik Ferenc dr. nagybecskereki ügyvéd által képviselt Wagner Dr. és társai budapesti felperes részére Marx Mária Béga-szentgyörgyi alperes ellen 183 frt 17 kr. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1899. évi V. 728/4. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Béga-Szentgyörgyön az adósnál leendő megtartása határidőül 1899. évi szeptember hó 25 napjának délelőtt 9 órája kintezik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok, biliárdok, házi és korecsmái eszközök, szikvizgépek és üvegek, szikvizkocsi és egyebek a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelenségeiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölüllegére fognak utaltatni.

Kelt N.-Becsereken, 1899. évi augusztus hó 28-ik napján.

Simonich,
kir. bírósági végrehajtó.

A nagybecskereki szolgabírói hivatal.

10044. szám 1899.

788-3.3

Pályázati hirdetés.

Lemondás folytán üresedésbe jött ittvárnoki s Ittvárnok és Rogendorf községekre terjedő körjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik az említett állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, eddigi működésüket s nyelvismereteiket igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényeket f. évi szeptember hó 22-ig hozzám annyival is inkább nyújtsák be, mert a későbbben érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

A körjegyzői állás a következők javadalmazással van egybekötve:

Ittvárnok község részéről: 300 frt jegyzői, 15 frt közgyámi és 15 frt kézbesítői fizetés.

Rogendorf község részéről: 300 frt jegyzői, 15 frt közgyámi és 15 frt kézbesítői fizetés.

Azonfelül szabad lakás, szabad fűtéshez szükségelt szalma és 2 öl tüzifa és 400 öl házi kert hasznélvezete, magán munkálatok után szabályrendelileg megállapított díjak beszedési joga.

Nagybecskerek, 1899. augusztus 28.

Főszolgabíró szabadságon:

Dr. Sal Ferencz,
tb. főszolgabíró.

M. kir. államépítészeti hivatal Nagybecskereken.

1773. II. szám. 1899.

786-3.3

Hirdetés.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1899. évi július hó 17-én kelt 910/4008. számú határozatával a módosított écskai tvh. közut 51-7-52-15, a pancsova-kubini tvh. közut 8-188-9-684 és a bánlak-alibunári tvh. közut 14-350-15-350 km. szakasz kiépítését és hengerlését 11648 forint 62 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1899. évi szeptember hó 21-ik napjának d. e. 10 órájára a torontálvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtt 9 órájáig a nevezett hivatalba annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Nagy-Becsereken, 1899. évi augusztus hó 22-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Faur,
kir. főmérnök.

Torontálvármegye alispánjától.

48083. szám. 1899.

789-3.2

Hirdetés.

A módosi közkórháznál az eddigi élelmező szerződése folyó évi október hó 31-ik napján lejár, felhivatnak mindazok, a kik a jelzett kórház élelmezését folyó évi november hó 1-ső napjával elvállalni óhajtják, hogy egy korona bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat 100 frt, azaz: egyszáz forint kötpénzzel ellátva folyó évi október hó 5-ik napjáig Torontálvármegye alispáni hivatalánál annál is inkább benyújtsák, mivel elkezéppen beérkező ajánlatuk figyelembe vételét nem fognak.

A szerződési feltételek, valamint az adagokénti egységárak az alispáni hivatal kórházügyi eladójánál a hivatalos órák alatt, vagy a módosi kórház igazgató főorvosánál megtekinthetők, az élelmezés időtartama három évre állapíttatik meg, köteles leend az élelmezési vállalkozó a szerződés megkötése alkalmával 200 frt, azaz: kétszáz forintot készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban óvadék fejében a vármegyei főpénztárnál elhelyezni, illetve a 100 forint kötpénzt még 100 forinttal kiegészíteni.

Nagy Becskerek, 1899. évi augusztus hó 28-án.

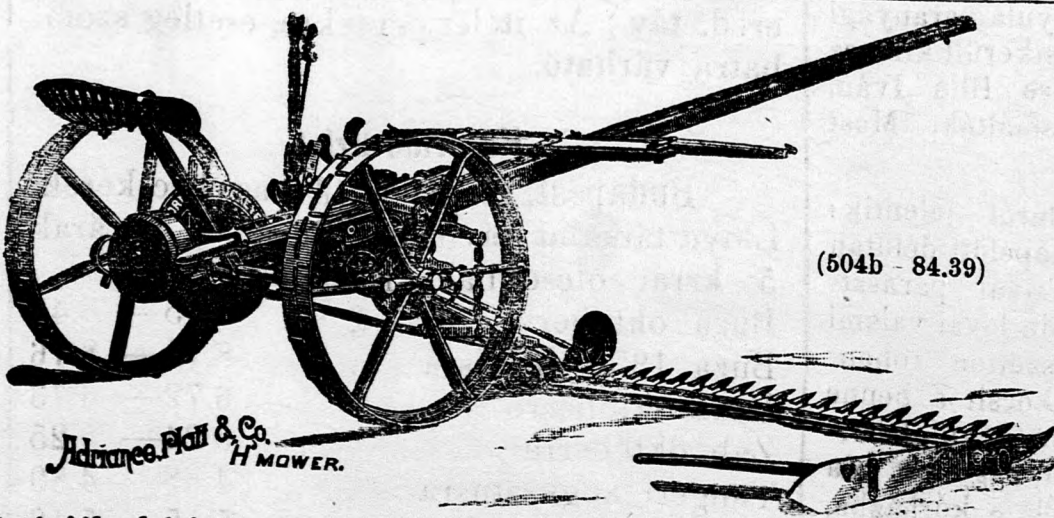
Dr. Dellimanics,
alispán.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének Fiókraktára Nagybecskerek, Bégapart.

Az
Adriance Platt & Co.

Poughkeepsie, New-York,
amerikai gépgyárosok
magyarországi vezérképviselői

Hogy az elszállításoknál fennakadás ne történjék, kérjük a megrendeléseket már most a Torontálmegyei Gazdasági Egyesülethez Nagybecskerek címeve megtenni.

(504b 84.39)

Adriance Platt & Co.
H.MOWER.

fűkaszaló,
marokrakó,
kévekötő
aratógépekben.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.